

tamen si illum habiturus est, ex aternitate habere, & si semel illum habeat, illo carere non potest, quod ad immutabilitatem satis est. Sec. n. D. Thom. 1. p. q. 1. ar. 7. declarat diuinam immutabilitatem in illius voluntate. Est itq; responsio sufficiens si actus liber in Deo nihil adderet entitati necessitate ipsius Dei, si vero aliquid addit, vt argumentum sumit non videtur fauere. Primo, quia licet mutatio in toto rigore tunc fiat, quando secundum durationem res alter se habet, tamen quam prius, tamen etiam est aliquis modus mutationis & imperfectionis, quando secundum diuersa signa naturae, aliquid rei additur ratione cuius alter se habet, nunc, quam prius natura. Sic. n. iustificatio angeli, aut cognitio vel volitio, quae in primo instante creationis eius in eo facta sunt, mutationes quaedam fuerunt, etiam si tantum ordinis naturae posteriores fuerint. Sic igitur videtur accidere in Deo in his actibus liberis, nam voluntas eius ex se considerata nullum ex his actibus habet, & re ipsa potest quocumque illorum carere: ergo prius natura caret diuina voluntas his actibus, & deinde afficitur ab cognitione vel volitione, quae in primo instante creationis eius in eo facta sunt, mutationes quaedam fuerunt, etiam si tantum ordinis naturae posteriores fuerint. Sic igitur videtur accidere in Deo in his actibus liberis, nam voluntas eius ex se considerata nullum ex his actibus habet, & re ipsa potest quocumque illorum carere: ergo prius natura caret diuina voluntas his actibus, & deinde afficitur ab cognitione vel volitione, quae in primo instante creationis eius in eo facta sunt, mutationes quaedam fuerunt, etiam si tantum ordinis naturae posteriores fuerint.

cit, dicitur nolle, non quia ipse aliter se habet, sed solum quia res ipsa aliter se habet. Hanc opinionem refert Greg. 1. d. 45. & Capr. q. 1. art. 2. inquit, q; cum Al. lib. od. 1. p. sum. a. c. 13.

Nullo tamen modo defendi potest, nisi in omni principio ipsa habeat, cuius certum est Deum in omni metaphoricè, sed proprie amare & velle alia extra se, vt illi passim tribuunt Scripturae sacrae, quae non metaphoricè, sed proprie intelliguntur à Patribus, quos nunc referre, non est nostri instituti. Sufficiat illud Psalm. 113. [Omnia quaecumque voluit, fecit,] vbi satis distinguitur velle ab efficere, & vtrumque tribuitur Deo: Cui consonat illud ad Ephes. 1. [Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suae,] & illud Sapient. 11. [Quo modo posset aliquid permanere nisi tu voluisses?] Ex quibus testimonij ratio enigmata formari potest, nam verè dicitur Deus aliquid agere quia vult, bona conferre quia amat, iuxta illud Ioan. 3. [Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.] Et illud ad Galat. 4. [Propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos Deus, Filium suum misit:] ergo velle Deum aliquid, & illud facere non sunt formaliter & secundum rationem idem, sed ipsum facere, quod extrinsecum est Deo, sicut est ipse velle, seu amoris eius. Accedit, quod iuxta verba Theologie principia non omnis voluntas Dei quae versatur circa obiecta creata vel creabilia, facit aliquam realem mutationem in ipsis formaliter ac immediate, vt est voluntas efficax quae eligi praedestinatos ad gloriam, de qua re dixi plura in primo tomo 3. p. disp. 5. sect. 1.

Aurel. Al. lib. od.

V. impugnat.

Pal. 113.

Ephes. 1.

Ioan. 3. Galat. 4.

VI. Naturali ratione consuetatur praedens sententia.

Secundo etiam ratione naturali im probatur illa sententia, quia velle, amare, & similes denominationes, cum sint vitales, non possunt esse omnino extrinsecae: ergo vel Deus non amat, vel amat per amorem qui in ipso est. Secundo, quia facere illo modo, cum in indifferentia sit licet agendi, & non agendi, & nihilominus determinare se ad agendum immediate ac formaliter per ipsammet actionem extrinsecam, & est modus in intelligibilis ac impossibilis, & quamquam esset possibilis, esset imperfectissimus & Deo indignus. Primum patet, quia n. intelligi potest Solem non esse naturaliter determinatum ad illuminandum, etiam applicato passo, & concurrentibus aliis ad agendum requisitis, & tamen se determinate ad illuminandum solum per illuminationem quae in passo recipitur: Cur n. determinatus est nunc, & non antea? Satis non potest reddi, quia nunc illuminatur, cuius rationem quaerimus, quae oportet ex parte ipsius agentis reddi, quia supponimus non determinari ab alio: per actionem autem merè extrinsecam non potest determinare, si alioqui erat indifferens, quia per ipsam non potest velle, nec in se habere determinationem ad agendum. In quo est magna differentia inter voluntatem, & similia agentia, nam voluntas actione sua interna vult non solum obiectum, sed ipsammet actionem, & ideo potest per illam se determinare. Sim. patet, quia ille modus determinationis potentiae indifferenter, reuera non esset per modum actus vitalis, sed solum per modum actus extrinseci, hic autem modus imperfectus est. Praeterea non posset intelligi in tali modo actionis & determinationis, quod esset proprie ac formaliter propter finem, ex intentione & relatione

Accedit, quod quidquid fit de nomine mutationis, tamen hoc exemplo enervantur rationes omnes, quae pro immutabilitate Dei sunt, saltem quantum mutationem accidentalem excludunt. Nam hic interuenit vera additio alicuius rei, & consequenter alicuius perfectionis: interuenit etiam aliqua potentialitas ad actum quem voluntas Dei habere posset, & nunquam est habitura. Vix etiam potest sufficiens ratio reddi, cur, si Deum voluntas est capax huiusmodi actuum, non possit per libertatem suam ab aeterno suspendere decretum aliquod liberum, & in tempore habere illud. Nam si est capax illius rei vel perfectionis quam habet actus liber, & suo arbitrio potest velle illam habere perpetuo, vel perpetuo illa carere, cur non poterit prius in aeternitate non habere illam, & postea illam habere? Vel e conuerso si ab aeterno illam habuit, cur non poterit in tempore illam omittere, saltem postquam expleuit effectum, quem per illum actum voluit, vt si voluit creare, vel conseruare duobus annis, postquam illa factum est, poterit cessare non solum ab effectu extrinseco, sed etiam ab actu illo quo in se habuit, quia nec per se est illi necessarius, neque oportet vt ab aeterno decreuerit in eo perpetuo durare.

Prima sententia, quod haec sint extrinsecas denominationes in Deo.

Haec difficultas vna est ex obscurioribus, quae de Deo tractant Theologi, quia tamen non excedit naturalia principia, non potuit à nobis omnino preteriri. Prima igitur responsio est quod rursus alicuius huiusmodi actus nihil in Deo dicere praeter extrinsecas denominationes, quia Deum (inquunt) velle aliquid extra se nihil aliud est, quam in re illa aliquam mutationem facere pro aliquo tempore, vel aliquid esse illi conferre, quod est in potestate Dei facere vel non facere, & cum facit, dicitur id velle, cum vero non fa-

D. Thom.

III.

X.

III.